

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/172/2008

PREFERENCJE PARTYJNE W LISTOPADZIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Wzięcie udziału w wyborach parlamentarnych, gdyby odbywały się w listopadzie¹, deklaruje 56% respondentów, dokładnie tyle samo, co przed miesiącem. Od lipca poziom tych deklaracji praktycznie się nie zmienia. Jednoznacznie niechęć do uczestniczenia w głosowaniu wyraża 26% badanych, o 2 punkty mniej niż w październiku.

Tabela 1

Deklaracje uczestnictwa w wyborach parlamentarnych	Wskazania respondentów według terminów badań								
	III 2008	IV 2008	V 2008	VI 2008	VII 2008	VIII 2008	IX 2008	X 2008	XI 2008
	w procentach								
Na pewno wziął(ęła)bym w nich udział	61	58	57	53	56	55	55	56	56
Nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nich udział	15	15	20	18	15	18	14	15	18
Na pewno nie wziął(ęła)bym w nich udziału	25	27	23	29	29	27	31	28	26

W listopadzie chęć głosowania na PO deklaruje 34% ankietowanych zapewniających o swym pewnym udziale w wyborach parlamentarnych, aż o 6 punktów mniej niż miesiąc temu. Proporcjonalnie w nieco mniejszym stopniu stracił PiS – najbardziej liczący się konkurent rządzącej partii. Poparcie dla tego ugrupowania deklaruje 18% ankietowanych wybierających się na wybory, o 2 punkty mniej niż w październiku. W tym miesiącu nie straciły natomiast PSL i SLD – chęć głosowania na każdą z tych partii zapowiada 7% zdeklarowanych uczestników wyborów, nieznacznie więcej niż w poprzednim sondażu. W porównaniu z notowaniami z września PSL zyskał 3 punkty procentowe, natomiast poparcie dla SLD od pięciu miesięcy utrzymuje się na tym samym poziomie. Po 2% zwolenników znalazły w tym miesiącu wśród ankietowanych deklarujących swój udział w wyborach Partia Kobiet i LPR. Swoją obecność na scenie politycznej zaznaczyły także: SdPi, PD, KPEiR, UPR, PPP i Samoobrona.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (222) zrealizowano w dniach 6–12 listopada 2008 roku na liczącej 1050 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Obecnie nieco więcej zadeklarowanych uczestników wyborów niż przed miesiącem przyznaje, że nie wie, na którą partię oddałoby swój głos (23%, wzrost o 4 punkty).

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach**								
	III 2008	IV 2008	V 2008	VI 2008	VII 2008	VIII 2008	IX 2008	X 2008	XI 2008
	w procentach								
Platforma Obywatelska RP	49	49	49	45	42	40	41	40	34
Prawo i Sprawiedliwość	22	18	18	19	18	18	19	20	18
Polskie Stronnictwo Ludowe	4	4	5	5	4	6	4	6	7
SLD/ Lewica i Demokraci	5*	5	5	6	6	7	6	6	7
Liga Polskich Rodzin	2	2	1	1	2	2	1	2	2
Partia Kobiet	2	2	2	2	2	1	2	1	2
KPEiR	2	1	1	2	1	3	2	1	1
Partia Demokratyczna	-	0	1	0	1	2	1	0	1
Polska Partia Pracy	1	1	1	0	1	1	0	0	1
Samoobrona RP	0	1	1	2	2	1	1	1	1
SdPi	-	1	1	1	0	1	1	0	1
UPR	0	1	0	1	1	1	0	1	1
Inne	1	0	0	1	0	0	1	2	1
Trudno powiedzieć	13	14	13	14	18	16	20	19	23
N=	732	635	638	590	606	590	585	620	584
* Deklaracje poparcia dla koalicji Lewica i Demokraci (SLD + SdPi + UP + PD)									
** Podstawą procentowania są wszyscy ci, którzy deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach. W tabeli uwzględniamy tylko te partie, które w sondażu uzyskały poparcie co najmniej 0,5% zadeklarowanych uczestników głosowania									

W tym miesiącu pogorszyły się notowania obu najbardziej liczących się ugrupowań na naszej scenie politycznej. W przypadku PO jest to największy spadek poparcia od stycznia i najniższe notowania tej partii od ostatnich wyborów. Natomiast PiS powrócił do wyniku sprzed dwóch miesięcy – liczba zwolenników tego ugrupowania od dłuższego czasu utrzymuje się na podobnym poziomie. W koalicji rządzącej stratę PO nieco rekompensuje wzrost poparcia dla PSL, które w listopadzie powtórzyło swój dobry wynik z okresu tuż po utworzeniu rządu. Nieznacznie zyskały także niektóre partie opozycyjne: SLD, SdPi, PD i LPR, jednak najwyraźniej wzrósł odsetek zadeklarowanych wyborców niewiedzących, na kogo głosować, lub powstrzymujących się od wyrażenia jednoznacznego poparcia dla którejkolwiek z partii. W ciągu roku liczba potencjalnych wyborców niemających

sprecyzowanych sympatii politycznych wzrosła o 14 punktów procentowych i obecnie jest najwyższa od wyborów. Na naszej scenie wciąż utrzymuje się zatem dwubiegunowy układ sił – poza nim nie ma na tyle wiarygodnego podmiotu politycznego, by mógł przejąć głosy rosnącego odsetka niezadowolonych z rządzącej partii, ale jednocześnie nieakceptujących jej adwersarzy.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI